

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

4–8. decembar 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Decembar 2023.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 8. 12. 2023.	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.604,37	0,21%	16,17%
Dow Jones Industrial	SAD	36.247,87	0,01%	7,30%
NASDAQ	SAD	14.403,97	0,69%	29,98%
Dax 30	Nemačka	16.759,22	2,21%	17,49%
CAC 40	Francuska	7.526,55	2,46%	13,23%
FTSE 100	Velika Britanija	7.554,47	0,33%	1,10%
NIKKEI 225	Japan	32.307,86	-3,36%	17,17%
Shanghai Composite	Kina	2.969,56	-2,05%	-7,12%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

	Nivo prinosa	Promena u b.p.		
		1w	YoY	
Nemačka	2y	2,69%	1,2	61,9
	10y	2,28%	-8,5	45,5
Francuska	2y	3,13%	3,2	100,5
	10y	2,83%	-9,7	54,7
Španija	2y	3,14%	0,6	85,9
	10y	3,30%	-5,9	47,6
Italija	2y	3,33%	8,9	84,2
	10y	4,07%	-2,9	38,0
UK	2y	4,59%	5,2	125,2
	10y	4,04%	-9,9	95,2
SAD	2y	4,72%	18,2	41,4
	10y	4,23%	3,0	74,5
Kanada	2y	4,15%	8,3	33,9
	10y	3,37%	-4,7	57,9
Japan	2y	0,08%	3,6	9,4
	10y	0,76%	6,9	51,0

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,0756	-1,16%	2,01%	USD/EUR	0,9297	1,16%	-1,97%
EUR/GBP	0,8574	0,02%	-0,53%	USD/GBP	0,7971	1,18%	-2,48%
EUR/CHF	0,9473	0,01%	-4,11%	USD/CHF	0,8807	1,18%	-6,00%
EUR/JPY	155,76	-2,53%	8,17%	USD/JPY	144,81	-1,39%	6,04%
EUR/CAD	1,4627	-0,40%	2,20%	USD/CAD	1,3599	0,76%	0,19%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,90%	-0,1	250,3	5,32%	-7,0	152,0	5,19%	-0,1	225,9	1,70%	0,1	124,0
1M	3,85%	-1,6	231,5	5,35%	0,9	107,2	5,20%	-0,1	184,5	1,70%	-0,1	124,7
3M	3,95%	-1,0	196,0	5,37%	-0,9	87,4	5,23%	-0,5	161,2	1,71%	-0,1	136,2
6M	3,94%	-6,9	147,9	5,29%	-4,9	57,3	5,22%	-2,4	124,4	1,69%	1,0	164,5
12M	3,73%	-17,7	86,7	5,02%	-9,8	17,5	5,07%	-7,4	75,0	1,42%	2,4	174,6

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T1 2024. (u %)
Evropska centralna banka	4.00*	0.25	14. 9. 2023.	14. 12. 2023.	4.00
Federalne rezerve SAD	5.25–5.50	0.25	26. 7. 2023.	31. 1. 2024.	5.25–5.50
Banka Engleske	5.25	0.25	3. 8. 2023.	14. 12. 2023.	5.25
Banka Kanade	5.00	0.25	12. 7. 2023.	24. 1. 2024.	5.00
Narodna banka Švajcarske	1.75	0.25	22. 6. 2023.	21. 3. 2024.	1.75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 4,50%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 1,16% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,0724 do 1,0895 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,0756 do 1,0826 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

U ponedjeljak je pred otvaranje američke sesije trgovanja dolar ojačao usled očekivanja tržišnih učesnika da FED naredne godine neće ranije otpočeti smanjenje kamatnih stopa, kao i usled procene tržišnih učesnika da su prinosi prethodne nedelje previše smanjeni nakon izjava zvaničnika FED-a, koji su istakli da inflacija usporava brže nego što je očekivano. Kurs EUR/USD dan je završio na nivou od 1,0826 američkih dolara za evro, što ujedno predstavlja najvišu vrednost zabeleženu na zatvaranju u protekloj nedelji.

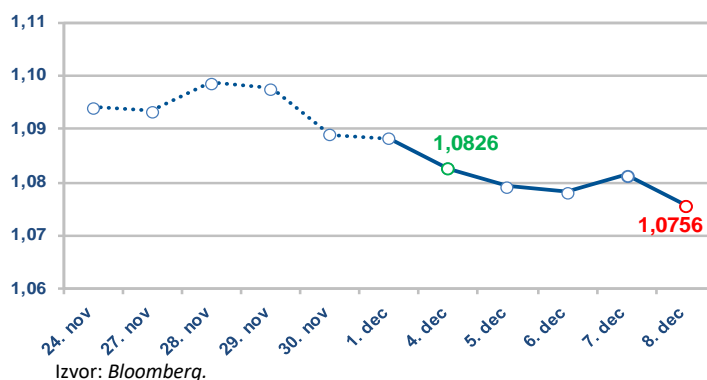
U utorak je evro oslabio nakon obraćanja članice ECB-a Šnabel, koja je izjavila da su objavljeni podaci o inflaciji u zoni evra znatno smanjili šanse za dalje povećanje kamatnih stopa. Ona je istakla da novembarski izveštaj o inflaciji predstavlja veoma pozitivno iznenađenje, kao i da je bazna inflacija vidno usporila. U nastavku dana objavljeni su podaci o ISM indeksu uslužnog sektora SAD, koji je u novembru iznosio 52,7, iznad očekivanja (52,3) i iznad nivoa iz oktobra (51,8), i ukazuje na nastavak rasta sektora usluga, što je dovelo do jačanja dolara.

Tokom posmatrane nedelje evro oslabio za 1,16% prema američkom dolaru

Pad kursa EUR/USD nastavljen je u sredu, nakon objave podataka o industrijskim porudžbinama u Nemačkoj, koje su u oktobru smanjene za 3,7% u odnosu na prethodni mesec, iako se očekivao rast od 0,2%, nakon rasta od 0,7% u septembru. Kasnije u toku dana objavljeni su podaci o broju radnih mesta u privatnom sektoru SAD, koji je u novembru povećan na 103 hiljade, ispod očekivanja (130 hiljada), dok je podatak za oktobar iznosio 106 hiljada, što je ukazalo na usporavanje tržišta rada, pa je dolar kratkotrajno oslabio. Ipak u nastavku dana kurs EUR/USD nastavio je da slabi i dan je završio na nivou od 1,0782 američka dolara za evro.

U četvrtak je dolar oslabio, usled pritiska na tu valutu izazvanog jačanjem japanskog jena, koji je u toku dana porastao za više od 2% u odnosu na dolar, nakon vesti da bi Banka Japana mogla promeniti svoju višegodišnju politiku negativnih kamatnih stopa. Kasnije u toku dana objavljeni su podaci koji su dodatno ukazali na usporavanje tržišta rada u SAD, što je dovelo do nastavka rasta kursa EUR/USD. Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 2. decembra iznosio je 220 hiljada, u skladu sa očekivanjima. S druge strane, broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene znatnije je smanjen, sa 1,925 mln na 1,861 mln, čime je zabeležio najveći pad od jula ove godine.

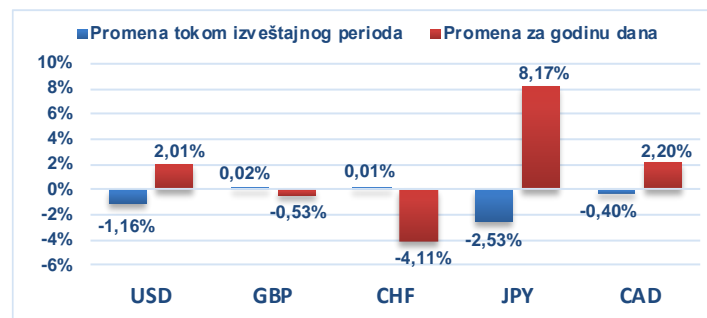
1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

U petak su objavljeni podaci o broju radnih mesta van sektora poljoprivrede u SAD, koji je u novembru povećan za 199 hiljada u odnosu na prethodni mesec, više od očekivanja (185 hiljada) i više od podatka iz oktobra, koji je iznosio 150 hiljada. Rast zarada je iznosio 0,4% u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 0,2% u oktobru, a očekivao se rast od 0,3%. Nakon objave podataka dolar je osetnije ojačao i kurs EUR/USD u jednom trenutku je dostigao nivo od 1,0724 američka dolara za evro, što je najniža vrednost tokom perioda trgovanja.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0756 američkih dolara za evro, što je najniža vrednost na kraju dana tokom prethodne nedelje.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD porasli su duž cele krive, najviše na delu od oko dve godine. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za oko 18 b.p. (na 4,72%), dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za 3 b.p. (na 4,23%).

Nakon znatnog pada u prethodnom periodu (od sredine oktobra), prinosi su rasli tokom nedelje usled objave solidnih ekonomskih podataka u SAD, koji su ukazali na i dalje otporno tržište rada i solidan rast aktivnosti u uslužnom sektoru. Nakon ovih podataka smanjena su očekivanja tržišnih učesnika u pogledu vremena i obima smanjenja referentne kamatne stope u narednoj godini, te sada očekuju da FED započne ciklus smanjenja početkom maja, a da će ukupno biti četiri ili pet smanjenja (od po 25 b.p.) do kraja godine.

Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede u novembru povećan je za 199 hiljada u odnosu na prethodni mesec, više od očekivanja (185 hiljada) i više od podatka iz oktobra, koji je iznosio 150 hiljada. Rast zarada (po radnom satu) iznosio je 0,4% u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 0,2% u oktobru, a očekivao se rast od 0,3%. Stopa nezaposlenosti je smanjena sa 3,9% na 3,7%, a očekivalo se da ostane na nepromenjenom nivou. Stopa participacije radne snage povećana je sa 62,7 na 62,8, a očekivalo se da ostane na nepromenjenom nivou.

ISM indeks uslužnog sektora SAD u novembru je iznosio 52,7, što je nešto iznad očekivanja (52,3) i iznad nivoa iz oktobra (51,8), i našao se u zoni ekspanzije 11. mesec zaredom. Pokazatelj koji se odnosi na zaposlenost zabeležio je rast sa 50,2 na 50,7, dok je očekivan veći rast, na 51,4. Pokazatelj koji se odnosi na nove porudžbine zadržan je na 55,5 i bio je iznad očekivanja (54,9).

Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede u novembru povećan za 199 hiljada u odnosu na prethodni mesec

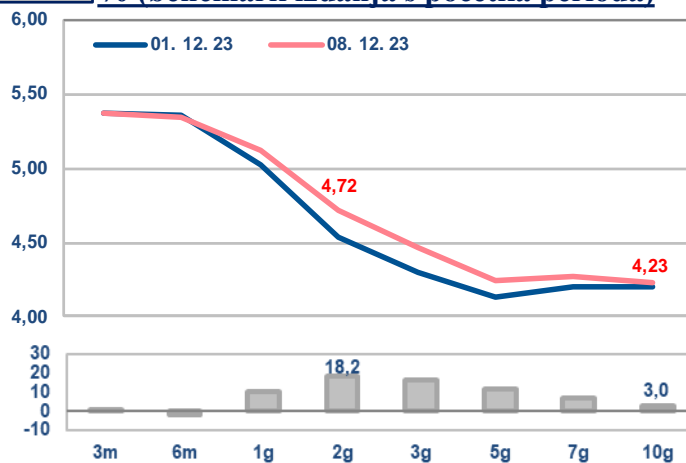
Indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena, prema preliminarnim podacima za decembar, povećan je na 69,4, pa se našao na najvišem nivou od avgusta i bio je viši od očekivanja (62,0) i podatka iz novembra (61,3). Očekivanja inflacije u narednoj godini dana smanjena su za 1,4 procentna poena, odnosno na 3,1%, sa 4,5% u novembru i nalaze se na najnižem nivou od marta 2021. godine, a očekivalo se da se smanje na 4,4%. Dugoročna inflatorna očekivanja takođe su smanjena, sa 3,2% na 2,8%, i nalaze se na najnižem nivou od septembra 2022. godine.

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 2. decembra blago je povećan, na 220 hiljada, u skladu sa očekivanjima. S druge strane, broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u prethodnoj nedelji smanjen je sa 1,925 mln na 1,861 mln, čime je zabeležio najveći pad od jula ove godine, a očekivalo se da se smanji na 1,910 mln.

Broj radnih mesta u privatnom sektoru SAD u novembru povećan je za 103 hiljade, ispod očekivanja (130 hiljada), dok je podatak za oktobar iznosio 106 hiljada. Zaposlenima koji nisu menjali posao zarada se u proseku u novembru (u odnosu na isti mesec prošle godine) povećala za 5,6%, dok se zaposlenima koji su promenili posao zarada povećala za 8,3%.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg. ■ promena (u baznim poenima)

1.10

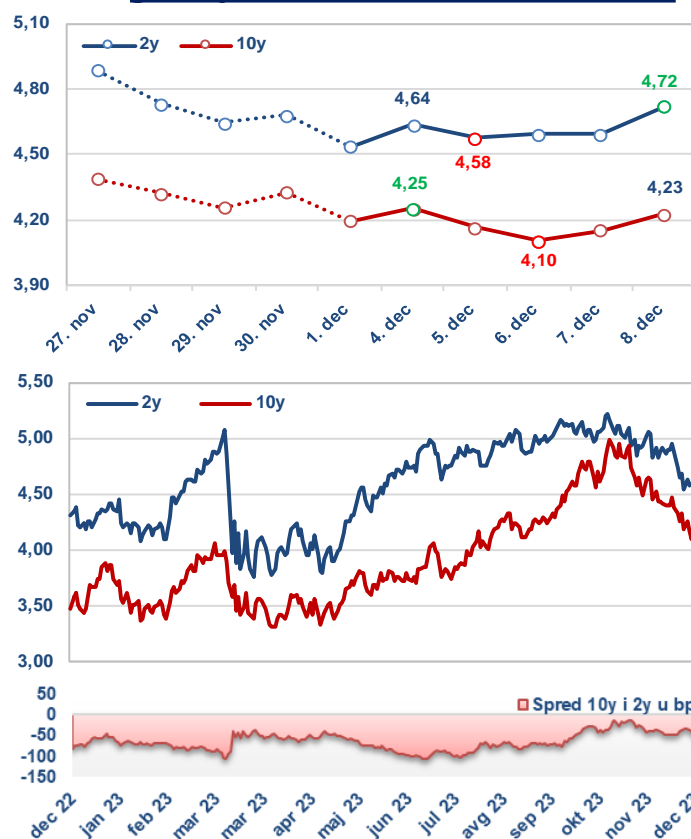
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede, u hiljadama	Nov.	185	199	150
ISM indeks uslužnog sektora	Nov.	52,3	52,7	51,8
Indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena, preliminarno	Dec.	62,0	69,4	61,3

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica povećani su na ročnostima do jedne godine, dok su ostali gotovo nepromenjeni na ročnostima od dve do četiri godine, a smanjeni na dužim ročnostima. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 1 b.p., na 2,69%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 8 b.p., na 2,28%.

Prinosi na dužim ročnostima su opali usled komentara članice ECB-a Šnabel, dok su prinosi na kraćim ročnostima porasli zbog reakcije tržišta na dobre podatke iz SAD.

Članica ECB-a Šnabel izjavila je da su objavljeni podaci o inflaciji u zoni evra znatno smanjili šanse daljeg povećanja kamatnih stopa. Rekla je da je novembarški izveštaj o inflaciji veoma pozitivno iznenađenje, kao i da je bazna inflacija usporila brže nego što se očekivalo. S druge strane, Šnabel je rekla da ECB treba da bude oprezna pri narednim odlukama, uzimajući u obzir sveobuhvatnost ekonomskih podataka, kao i da ne sme isključiti mogućnost ponovnog rasta cena hrane i energije. U sličnom smeru su se kretale izjave De Gindosa i Nagela.

Prema finalnim podacima za treće tromesečje, BDP u zoni evra u odnosu na prethodno tromesečje smanjen je za 0,1%, u skladu sa očekivanjima i preliminarnom procenom. Godišnja stopa rasta BDP-a za treće tromesečje u zoni evra iznosila je 0,0% i bila je ispod očekivanja i preliminarne procene (oba su iznosila 0,1%).

Tokom nedelje prinos na dvogodišnje obveznice na najnižem nivou od maja (2,57%), a prinos na desetogodišnje obveznice na najnižem nivou od aprila (2,17%)

Industrijska proizvodnja u Nemačkoj u oktobru je smanjena za 0,4%, iako se očekivao rast od 0,2%, čime je opala peti mesec zaredom, nakon pada od 1,3% u prethodnom mesecu. U odnosu na isti mesec prethodne godine, proizvodnja je manja za 3,5%, (očekivano -3,0%), nakon pada od 3,6% u septembru. Prerađivački sektor, koji je pokretač nemačke privrede, nastavio je pad, pogođen visokim kamatnim stopama, visokim troškovima energije i slabom globalnom tražnjom.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj u oktobru su smanjene za 3,7% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao rast od 0,2%, nakon rasta od 0,7% u septembru. U odnosu na isti mesec prethodne godine porudžbine su niže za 7,3% (očekivano -3,9%), nakon -3,8% u prethodnom mesecu.

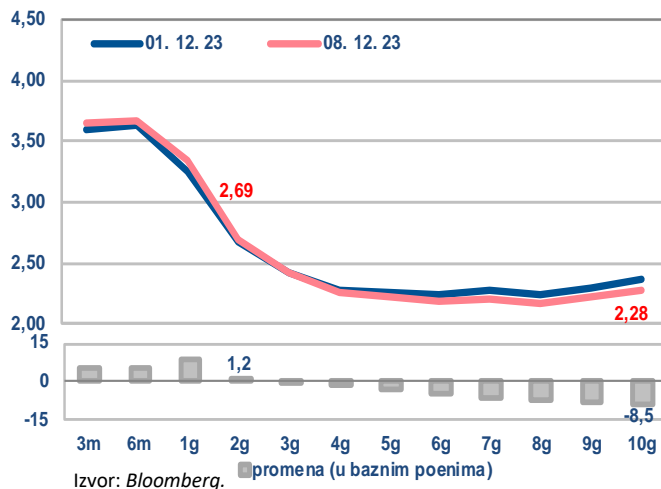
Proizvođačke cene u zoni evra u oktobru su povećane treći mesec zaredom, zabeleživši rast od 0,2% u odnosu na septembar. Povećanje je bilo u skladu sa očekivanjima, nakon rasta od 0,5% prethodnog meseca. U odnosu na isti mesec prethodne godine, zabeležen je pad od 9,4%, nakon pada od 12,4% u septembru.

Prema anketi potrošača koju sprovodi ECB za oktobar **medijalna očekivanja inflacije** ostala su nepromenjena za narednu godinu dana (4,0%), dok se očekivalo da se smanje na 3,8%. Medijalna očekivanja inflacije za naredne tri godine ostala su nepromenjena (2,5%), u skladu sa očekivanjima.

Sentix indeks poverenja investitora za zonu evra u decembru ima vrednost -16,8, ispod očekivanja (-15,6), a iznad vrednosti u prethodnom mesecu (-18,6).

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

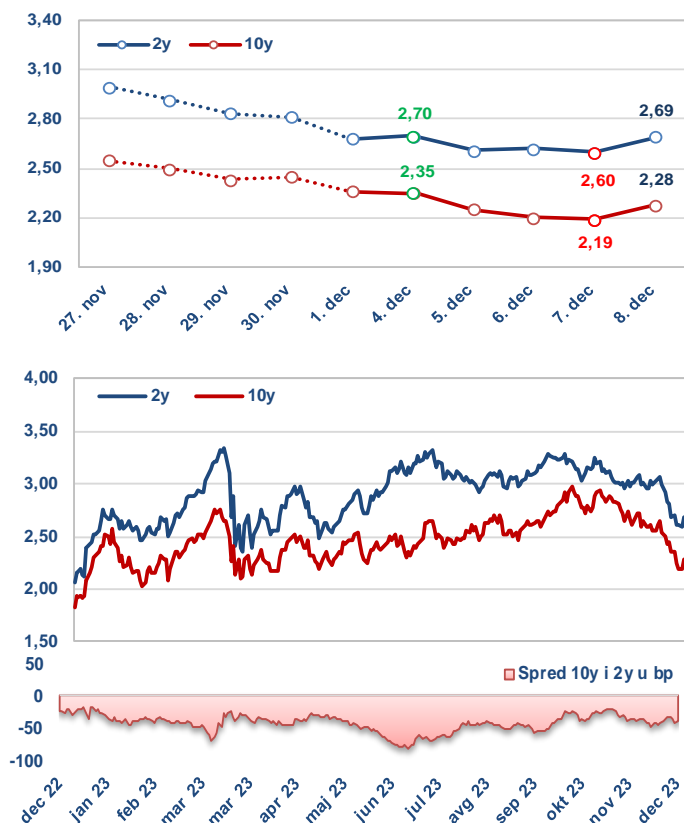
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Industrijske porudžbine u Nemačkoj, G/G	Okt.	-3,9%	-7,3%	-3,8%
Industrijska proizvodnja u Nemačkoj, G/G	Okt.	-3,0%	-3,5%	-3,6%
Stopa rasta BDP-a u zoni evra, finalno, G/G	3T	0,1%	0,0%	0,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

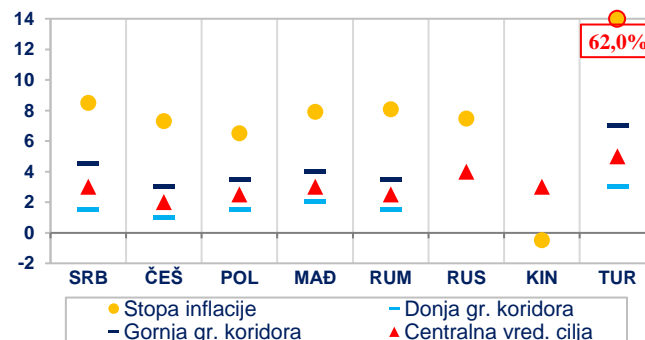
II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1 Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T4, %)*
Srbija (NBS)	6,50	0,25	13. 7. 2023.	11. 1. 2024.	6,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22. 6. 2022.	21. 12. 2023.	6,75
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4. 10. 2023.	9. 1. 2024.	5,75
Mađarska (MNB)	11,50	-0,75	21. 11. 2023.	19. 12. 2023.	10,75
Rumunija (NBR)	7,00	0,25	10. 1. 2023.	12. 1. 2024.	7,00
Turska (CBRT)	40,00	5,00	23. 11. 2023.	21. 12. 2023.	40,00
Rusija (CBR)	15,00	2,00	27. 10. 2023.	15. 12. 2023.	15,00
Kina (PBoC)	1,80	-0,10	15. 8. 2023.	-	-

Izvor: Bloomberg / *T4 2023. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2 Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Poljske je na sastanku 6. decembra zadržala referentnu stopu na nivou od 5,75%, što su i očekivali tržišni učesnici. Ova odluka dolazi nakon što je na sastanku u novembru takođe zadržana referentna stopa na nepromenjenom nivou, što se tada nije očekivalo. U saopštenju se navodi da je odluka doneta uzimajući u obzir prethodne promene referentne stope i neizvesnost po pitanju fiskalne politike i njenog uticaja na kretanje stope inflacije. Navodi se da je trenutni nivo referentne stope odgovarajući kako bi se stopa inflacije vratila na ciljani nivo (2,5% YoY ± 1 p.p.) u srednjem roku.

Agencija za ocenu kreditnog rejtinga *Moody's* potvrdila je kreditni rejting Kine na nivou od A1, pri čemu je revidirala naniže izgleda za njegovo dalje kretanje sa stabilnih na negativne. Navodi se da je odluka doneta usled rastuće zabrinutosti za nivo duga u Kini. Agencija ističe da postoji mogućnost da će država morati da obezbedi finansijsku podršku regionalnim i lokalnim samoupravama i državnim firmama koje su opterećene dugovima. Takođe, navodi se da odluka odražava povećane rizike u vezi sa strukturno nižim nivoom srednjoročnog privrednog rasta Kine i problemima u sektoru nekretnina. Ovo predstavlja prvu promenu kreditnog rejtinga Kine od strane agencije *Moody's* nakon smanjenja rejtinga za jedan stepen 2017. godine.

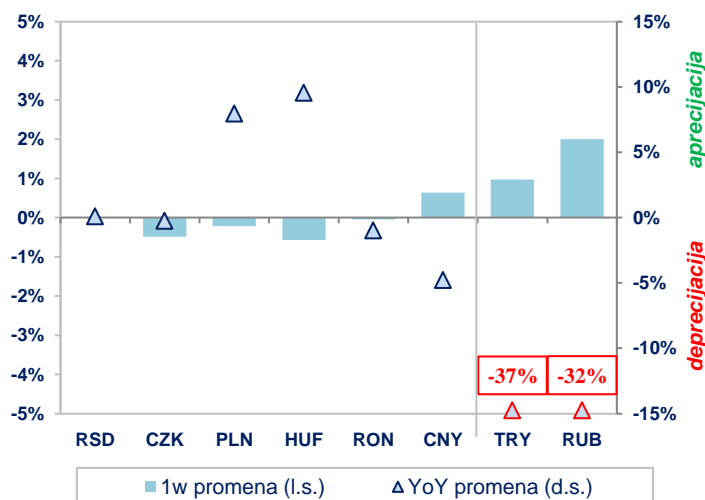
U toku izveštajnog perioda objavljene su i stope inflacije za novembar u posmatranim zemljama:

- Turska: 62,0% YoY** (3,3% MoM), što je iznad nivoa iz oktobra (61,4% YoY), ali ispod očekivanja tržišta (62,6% YoY). Bazna inflacija iznosi 69,9% YoY;
- Mađarska: 7,9% YoY** (0,0% MoM), što je ispod nivoa iz oktobra (9,9% YoY) i ispod očekivanja tržišta (8,0% YoY). Bazna inflacija iznosi 9,1% YoY;
- Rusija: 7,5% YoY** (1,1% MoM), što je iznad nivoa iz oktobra (6,7% YoY) i u skladu sa očekivanjima tržišta. Bazna inflacija iznosi 6,4% YoY.

Objavljeni su i sledeći makroekonomski pokazatelji:

- Caixin uslužni PMI indeks Kine u novembru iznosi 51,5** (očekivano: 50,5), što je iznad nivoa iz oktobra od 50,4 i iznad NBS uslužnog PMI indeksa (50,2 u novembru);
- Stopa rasta BDP-a u Rumuniji je u trećem tromesečju 2023. godine iznosila 1,1% YoY** (0,9% QoQ).

2.3 Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4 Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032. godine)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	6,360	-7,0	-49,0
Češka (2032)	4,031	-15,1	-49,5
Poljska (2032)	5,267	-14,4	-118,3
Mađarska (2032)	6,462	-20,5	-235,1
Rumunija (2032)	6,638	-22,0	-109,0
Turska (2032)	26,280	0,0	1557,0
Kina (2032)	2,690	0,3	-21,0

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je smanjena za 3,39% i kretala se u rasponu od 1.997,25 do 2.029,59 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

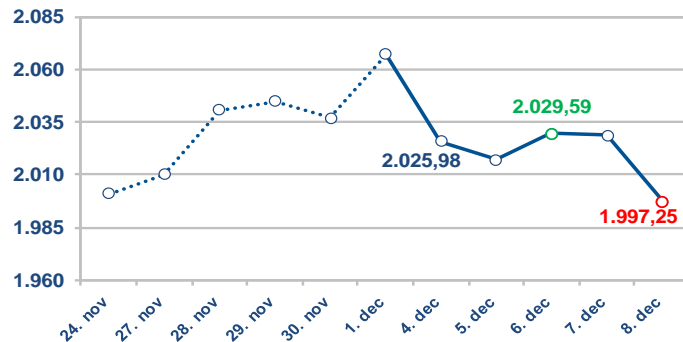
Na pad cene zlata uticali su: špekulativni potezi investitora na tržištu *COMEX*, koji su smanjili svoje neto duge pozicije u zlatu zatvaranjem prethodnih profitabilnih pozicija; **dobri podaci s tržišta rada u SAD**, uz neočekivani pad stope nezaposlenosti; jačanje vrednosti dolara i stopa prinosa na državne obveznice SAD; izjave pojedinih predstavnika FED-a da je i dalje potrebno zadržati restriktivnu monetarnu politiku da bi se inflacija vratila na cilj od 2%, kao i izmenjena očekivanja tržišnih učesnika da bi FED mogao smanjiti kamatne stope u martu i da bi to sa većom verovatnoćom moglo uslediti tokom drugog tromesečja 2024. godine.

Cena zlata smanjena za 3,39% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.997,25 dolara po unci

Na ograničenje daljeg pada cene zlata uticali su: objavljena istraživanja Univerziteta Mičigen o padu jednogodišnjih inflatornih očekivanja znatno više od očekivanih, a time i očekivanja skore promene monetarne politike FED-a; vest da *Goldman Sachs* predviđa prvo smanjenje stope FED-a za treće tromesečje 2024, ranije od prethodne prognoze za četvrto tromesečje, kao i podaci Svetskog saveta za zlato (*WGC*) o rastu tražnje centralnih banaka za zlatom, koje su u oktobru kupile 42 tone neto (najveći kupci: Kina 23 t, Turska 19 t, Poljska 6 t, Indija 3 t, Češka 2 t i dr.).

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent je opala za 6,45% i kretala se u rasponu od 74,32 do 78,21 američki dolar po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

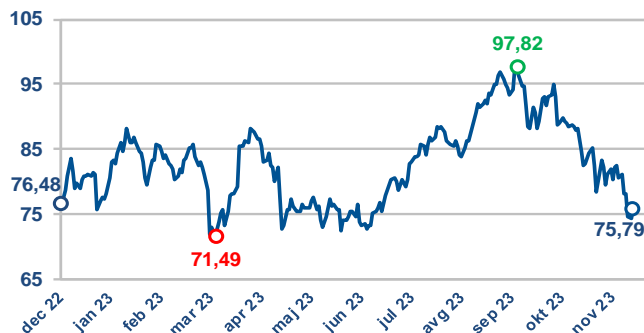
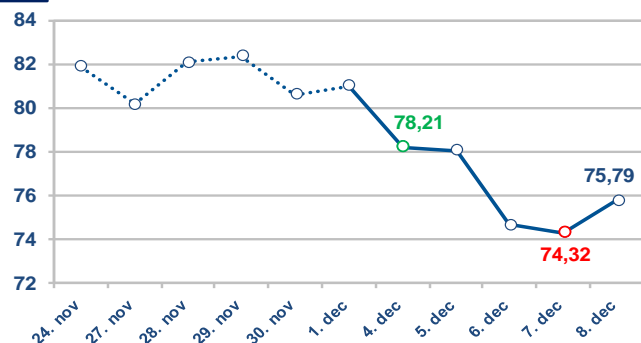
Na pad cene nafte uticali su: rast proizvodnje nafte država koje nisu članice *OPEC-a*, posebno SAD; odluka rejting agencije *Moody's* da smanji izgleda kreditnog rejtinga NR Kine sa stabilnih na negativne; smanjeni izgledi za rast tražnje za naftom u SAD i Kini; pad cena fjučersa na naftu, jer investitori ne vide doslednost i dokaze sprovođenja dodatnog smanjenja proizvodnje nafte dogovorenog na poslednjem sastanku grupe *OPEC+*, kao i odluka Saudijske Arabije da smanji cene svoje nafte (*Jan Arab Light*) kupcima u Aziji za isporuke u januaru, prvi put posle sedam meseci.

Cena nafte smanjena za 6,45% i na kraju posmatranog perioda iznosila 75,79 dolara po barelu

Na ograničenje daljeg pada cene nafte uticali su: rast tražnje rafinerija iz Indije za naftom iz Venecuele; potencijalno ponovno pooštavanje sankcija SAD ka Venecueli zbog neblagovremenog oslobađanja zarobljenih državljana SAD i tenzija s Gvajanom oko novih nalazišta nafte; napadi bespilotnim letelicama jemenskih Huta na dva izraelska broda u južnom delu Crvenog mora; izveštaji Američkog instituta za naftu (*API*) i Američke agencije za informacije o energetici (*EIA*) o padu zaliha nafte u SAD, kao i smanjenje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.